

POSTANOWIENIE

30 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku N.M.

z udziałem W.M., J.M. i K.F.

o dział spadku,

na skutek skargi kasacyjnej N.M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu

z 25 kwietnia 2024 r., I Ca 180/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje radcy prawnemu M.S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Elblągu 8100 złotych, powiększone o podatek VAT, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu z 25 kwietnia 2024 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie jak również o uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z 17 lutego 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że „w sprawie zachodzi konieczność rozważenia istotnego zagadnienia prawnego, tj. istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 i art. 378 § 1 k.p.c., a także art. 385 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 382 k.p.c. polegającego na przyjęciu przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sąd Najwyższy przypomina, że konstrukcja takiego zagadnienia powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (postanowienie SN z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). W konsekwencji dopuszczalne jest przedstawianie zagadnień (pytań) prawnych wyłącznie „do rozstrzygnięcia”,

a nie „do uzupełnienia”. Pytanie takie, zaczyna się zawsze od partykuły pytajnej „czy”. Oznacza to, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (postanowienie SN z 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00). Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne tego wymagania nie spełnia. Co więcej, skarżąca nie przedstawiła w zasadzie żadnego uzasadnienia tak ujętego zagadnienia. Nie przytoczyła argumentów wskazujących na istnienie co do niego poważnych wątpliwości prawnych, nie przedstawiła poglądów orzecznictwa i doktryny, nie wskazała na możliwe rozbieżne interpretacje prawne i racje jurydyczne stojące za nimi.

Ponadto, sformułowane przez skarżącą zagadnienie stanowi niemal dosłowne powielenie treści jedynego zarzutu, jaki został sformułowany w ramach podstaw kasacyjnych. Natomiast zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów bądź oceny dowodów. Każdy zarzut kasacyjny, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji bądź zmierza do podważanie tej oceny, chociażby pod pozorem kwestionowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Tego rodzaju argumentacja nie może również uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W szczególności podstawą skargi kasacyjnej nie może być zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Według jednolitego i utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego zakaz podnoszenia w skardze kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów obejmuje m.in. zakaz podnoszenia w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten bowiem wprost określa reguły oceny dowodów przez sądy *meriti* (zob. postanowienie SN z 7 marca 2024 r., I CSK 5282/22, oraz powołane w nim orzecznictwo). Wskazywanie w tym zakresie przez skarżącą na odmienne orzecznictwo Sądu Najwyższego pochodzące sprzed 2005 r. polega na nieporozumieniu. Należy zauważyć, że ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, która weszła w życie 6 lutego 2005 r., wprowadzono do postępowania cywilnego aktualnie obowiązujący model skargi kasacyjnej, obejmujący art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c., wykluczające dopuszczalność

podnoszenia w skardze zarzutów odnoszących się do oceny dowodów i ustaleń faktycznych.

Zarówno treść zarzutu wypełniającego podstawę skargi kasacyjnej, jak i jego uzasadnienie nie pozostawia wątpliwości co do tego, że w istocie wnioskodawczynie oparła swą skargę prawie wyłącznie na podważaniu oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na tej podstawie przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych. Wnioskodawczynie kwestionuje bowiem ocenę zeznań świadków (s. 3-4 skargi) oraz ustalenia dotyczące składu majątku spadkowego i dokonanie oceny dowodów (s. 4 skargi). Tego rodzaju zarzuty są w skardze kasacyjnej niedopuszczalne, a co za tym idzie odwoływanie się do nich nie może uzasadniać przyjęcia skargi do rozpoznania.

Według Sądu Najwyższego, nie ma także innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 12 pkt 3 w zw. z § 8 pkt 7 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu przyznał radcy prawnemu M.S. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(D.Z.)

[a.†]